

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adtnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilvtér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos petitsor térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilvtér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezelszerűben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A jégbiztosítás.

Gazdaközönségünket azon kiadások között, melyek a gazdálkodásnál elkerülhetetlenek, nem kis mérvben terheli a jégbiztosítás, mert ezt, ha csak évi fáradságának gyümölcsét kockára tenni nem akarja, egyáltalában nem nélkülözheti. — míg másnemű kiadásait a lehetőségig leszállítja. Épen ezért már régen foglalkoznak e kérdéssel: miképen lehetne a jégbiztosítást lehetőleg olcsóvá tenni, hogy minden gazda, még a legszegényebb is, nagyobb megerőltetés nélkül biztosíthatná évi termését? Foglalkozott e kérdéssel maga az országos gazdasági egyesület, foglalkoztak és foglalkoznak az egyes gazdakörök, mert tudják azt, hogy a gazdaközönség annyira túl van terhelve mindenféle kiadásokkal, hogy a magasabb kules szerint alkotott biztosítási díjakat a gabona árának pangása következtében sokáig nem bírja meg.

Egyesek és testületek léptek egyezsége a különböző biztosító intézetekkel, melyek, tagadhatlan, a méltányosság legszűkebb határáig mentek el akkor, midőn a nyereség egy részét osztalék gyanánt a tömeges biztosításokat eszközölő testületek rendelkezésére bocsátották, hogy az gazdasági célokra fordíthatók. Így a bajon részben s bizonyos ideig segítve lón.

Azonban a gabonaneműk ára napjainkban oly alacsony fokra szállt, hogy gazdaközönségünk kénytelen minden oly kiadástól tartózkodni, melyek látványlag kikerülhetők, minek következménye az, hogy a biztosítástól tömegesen vonulnak vissza, reá kíván fáradságuk gyümölcsét az időjárás szeszélyére.

Hogy ezen kockázatos eljárásnak eleje vétesek, s hogy gazdaközönségünk lehetőleg olcsón biztosíthatson: az országos gazdasági egyesület biztosítási szövetkezek létrehozását javasolja, melyeknek célja lenne az, hogy az összes nyereség a

biztosítók tulajdonává válnék, s megelégednek az ily szövetkezet azzal, ha valaki 12 évi időtartamra szóló biztosítási kötelezettség mellett csak egy évi összeget fizetne be, s míg a többi részlet a nyeresémből lenne fedezve, addig a netalán bekövetkező veszteségért az illető biztosítók egyenkint és összesen, a reájuk eső rész arányában, szavatosságot vállalnának.

Tagadhatatlanul életrevaló eszme, melyet legelső sorban a megyei gazdasági egyesületeknek kell felkarolniok, sőt nem ártana, ha az ügyet a megyék vezérferfiái vennék kezökbe, hogy az minél általánosabbá váljék, s minél szélesebb körben lenne segítve gazdaközönségünkön.

Tájékoztatóul közöljük itt a „Borsod“ folyó évi 36-ik számában közzétett részletezést, melyből kiki átláthatja, hogy az eszmével már a szomszédban is foglalkoznak, s az egyes törvényhatóságok köteletségüknek tartják másutt is ez ügyet kezökbe venni:

„A nyereség fele része egy, a szövetkezeti tagok tulajdonát képező kamatozólag kezelendő tartaléktőkére fog fordíthatni, mely 12 év után kerül felosztásra a szövetkezeti tagok közt, befizetett biztosítási díjaik arányában. Ha a tartaléktőke a szövetkezet egy évi díjbevételének összegére emelkedik, a szövetkezeti tagok kezességi kötelezettségének ereje és érvénye megszűnik, miután azt az ilyképen kiegészített tartaléktőke pótolja. A nyereség másik fele, minden üzletév lezártával osztalék gyanánt fog felosztani a szövetség tagjai közt, olyformán, hogy a rá következő évben az osztaléknak megfelelő összeggel kevesebb díj fog általuk fizetettüni.

A szövetkezeti tagoknak a kezesség viselése által elvállalt kockázata nem képez komoly áldozatot, mert a jelentékeny leszállított díjakból eredő megtakarítás, mely részükre 12 éven át biztosítva

van, többszörösen felülmúlja a kezességi összeget, azaz az egy évi díjat.

A szövetség kezelése, csekély jutalék mellett, az első magyar általános biztosító társaságra bízatik. Bátran állítható, hogy jobb, avatottabb kezébe nem tételhetett volna le a jégbiztosítási szövetség ügyvezetése, mert ezen társaság 29 évi fennállása óta bebizonyította, hogy nála az értelem és kifogástalanság egyaránt megvannak és a takarékoságot is mindig szem előtt tudta tartani. Ezen elvek a szövetségénél is meg lesznek honosítva. A magyar társaság hosszú évi tapasztalatával, a 4000-ból álló jeles ügynöki karral és egész nagy apparátusával fog a szövetség érdekében közreműködni.

A szövetségi tagok közül egy elnök, két alelnök és 42 tagból álló „vizsgáló felügyelő bizomány“ fog választatni. Ezen testület fog a szövetség érdekei felett őrködni, ez fogja az ügykezelést és könyvvezetést bármikor, a mérleget és a zárszámadásokat minden üzletév végén megvizsgálni és vizsgálatainak eredményét a szövetségi tagok tudomására hozni.

Es miután a károk rendezése a szövetségi tagok vitalis érdekét képezi, azok sorából minden megye területéhez képest megfelelő számú „bizalmi férfiak“ fognak választatni, a bizalmi férfiak számra körülbelül 200-an mint tapasztalt gazdák hivatva lesznek a károk felvételénél közreműködni.

Ezenkívül a gazdasági egyesületek elnökségei vagy választmányi tagjai közül, az országban körülbelül 60, szakbizottsági elnökül fognak felkérteni. A szakbizottsági elnökök, kiknek szintén a szövetség tagjainak kell lenni, vitás kárügyekben a szakbizottság elnöki tisztjét végzendik. Ezen férfiak legjobban ismervén megyéjük gazdasági és természeti viszonyait, a károsult szövetségi tag jogos igényeit méltányosan fogják kielégíteni.

T Á R C Z A.

Őszi szélnek. . .

Őszi szélnek hűs lehelletére
Hervadásnak indul a berek,
Pusztulás lép a virág helyére,
Zord halál a pezsgő lét helyett.

Eltűnik a himes tarka szőnyeg.
S vele ezer illatos virág.
Titkos mélyén a sűrű erdőnek
Elhallgatnak a madár danák.

Minden a mi sziveket vidít és
Minden a mi életet lehel;
Mint állomkép gyorsan széjjel foszlik
Es nekünk őh báuattal felel.

Néma esend lesz s csak a fák susognak. .
Keblem erős sejtés fogja el:
Ugy tűnik fel miutha e faágak
Egy gyászos dalt mondanának el.

Egy gyászos dalt, mely híven beszél:
Igy mulik el minden a mi szép,
Igy szakad meg életünk folyása,
Ha a halál fujja rá szelét. —i —s.

Az orchideákról.**III.**

Minden virágtenyésztő azon van, legyen bár virágos kertje kicsiny vagy nagy kiterjedésű, hogy minél különfélebb disznővényeket birjon felmutatni. És ezt mindenki, a ki a virágok tenyésztésével tüzetesebben foglalkozik, nemcsak nagyon természetesen, de igen háladosnak is fogja találni. S a kit anyagi körülményei arra képesítenek: hogy számtalan s többféle virágokat tenyészthet, rendesen be nem éri a különfélekével, de többre vágyik s birni ohajtja egyes növényesaladok fajainak minél teljesebb gyűjteményét. Azonban ez nem mindenkinek adatott, sokan nem tehetik, miután egy tropicus orchidea gyűjtemény megszerzése igen sokba kerül, s fenntartása nagyon is költséges; az ujhollandi növények pedig, vagy a pálmák például, egészen külön melegházakat s rendkívül nagy gondozást kívánnak.

Nem úgy a vadon tenyésző növények; ha a talaj s a hely fekvése igényeiknek megfelel, minden kertben, ugyszólván ápolatlanul is diszlenek. S az ilyenekhez számíthatók hazai orchideáink is. Ezekből, tekintve a különféle fajokban való gazdagságot, azok nagyságát, az alak, szín és illat minőségét, a virágzási időt, egy oly gyűjteményt állíthatni össze, melyet méltó s érdemes megtekinteni s közel és távol bizony ritkítja majd párját. A táj elnevezés, az ismereteseb fajoknak alakjai után adott nevet s így van kosbor fű, piros kököresin, légy vagy póktermő virág, tenyeres gyökerű kököresin, madártészek, papusos virág, stb. A legtöbb az egyszerű szemlélő figyelmét is lekötö, hogy ne érdekelne tehát közelebből a természet barátait, vagy egy szakfőrt, a ki azoknak előtte nyitott könyv gyanánt levő szépségeibe, mélyebben s vizsgálódva tekint. Már feljebb érintettem volt, hogy virágok mennyire eltérők s különböznek a rendes virágok alakjától, s hogy ismétlésekbe ne essem, csak a tarka cipő címzet *Cypripedium Calceolus L.*, érintem, mely egy virágtündér aranyos cipőjét állítja elének s képezetükben az ősrégék tündérhonába varázsol el.

De úgy veszem észre, hogy az orchideák reám tett hatásának benyomása alatt még mindig azoknak szépségei különösségével foglalkozom és foglalkoztatok, pedig kerti tenyésztésükről kellene szólanom. Nem mindenki van abban a helyzetben, hogy azokat a szabadban felkereshesse és vizsgálja; de nem is mindannyia tenyészik mindenütt, és innen van az, hogy a diszkertészettel foglalkozók nem igen, vagy elig ismerik s ehez járul még azon körülmény is, hogy magról nevelniük nem lehet, s így egyedül tenyészhelyükön ásanodók s úgy plántáltatnak át. Den nem szabad szem elől tévesztanünk, hogy miveltezésük nem minden talajban, nem is akármily helyen foganatosítható, sőt gyakran megesik, hogy ohajtott eredménnyel ki sem vihető, s mégis tenyésztésüket ajánlani, s arra a szép virágok kedvelőjének figyelmét felhívni, nem mulasztatom el; hiszen ezt hallgatva elmellőznöm épen annyi volna mint nem szóllani a füge vagy a szőlőtő mivéléséről, csupán csak azért, mivel az itt vagy ott egyáltalában nem sikerül, nem terem. Kellő figyelem, komoly akarat és ernyedetlen kitarással, gyakran a még oly kivihetlennek tetsző dolog is legyőzhető; eléggé tanusítják ezt a növényhonosító társulatok, a kísérleti és fűvészkertek, melyekben akár mennyi, soha nem látott idegen égjaji s messzeföldről került növényekkel találkozhatunk.

A hazai orchideák általán véve, épen úgy, mint forró

égövi rokonaik, leginkább s többnyire nyirkos légkörben és árnyékos helyen tenyésznek, s lombos erdőkben, bokrok alatt, vizenyős réteken s dombtelekben találhatók. Ilyen helyeken kell azokat keresnünk; s hogy innen átültetésük sikeres és jó eredményű lehessen, kell, hogy töve földestül véssenek ki, a mi magában véve nem nehéz; mint hogy a legtöbb, nedves és inkább kötött földben tenyészik. Olykor ugyan akad egy egy példány, melynek gumója mélyben fekszik a földben sem mint gondolnánk, s ha a kiásásnál az ásót jó mélyen nem bocsátjuk, gyakran megesik, hogy a gumó a szárról leszakad, miért is a kiásásnál a lehető elővigyázattal s óvatossággal járjunk el. Ha elég figyelemmel szedjük ki, úgy java virágzásukban is messzire elszállíthatók, főleg ha elegendő nedves mohba csomagoltatnak. S ily módon, ezen eljárással, rövid idő alatt gyönyörű virágágyakat rendezhetni kertjeinkbe. Csakhogy ezzel korántsem érjük meg azt el: hogy a földestül kivett s a kertbe átplántált példányok, a következő évben is élvezhető és kellemes virányt szolgáltatassanak; a mennyiben gyakran megtörténik: hogy a jövő tavasszal egy sem fakad ki, nem hajt szárra. Ennek oka rendesen a kerttalaj vagy a hely fekvésének mivoltában rejlik, de az sem lehetetlen, hogy a gumó a szükségeltetett nedvesség hiányában marad el. Hogy tehát ohajtott ezelt érhesünk és az Orchidea-tenyésztés jól sikerüljön, úgy az életfeltételeiknek megfelelő természetes kelteiket a szabadban kell figyelmesen tanulmányoznunk, a helyszínén ellesnünk s a mennyire lehet és kivihető a kertben is alkalmaznunk. Az e végre kijelölt virágágyat alkalmas helyen, a legmegfelelőbb földdel úgy rendezzük hát el, hogy annak a szükségeltetett nedvessége folytonosan, mindig meg legyen. Az ültetvényeket a déli nap heve soha se érje, még az oly fajknál sem, melyek különben a szabadban egészen verőfényes helyen tenyésznek, miután ott a talaj s annak nedvességét tekintve oly körülmények közt élnek, melyek a kertben alig, vagy egyáltalában meg nem adhatók. Oly helyen, mely délnak esik, s már az oknál fogva melegebb, egészen árnyékban, s mérsékelt meleg téren, fél árnyékos fekhelyen, hol csupán a reggeli napsugarak érhetik, rendezendő el az orchidea virággy.

Hogyha nagyobb kiterjedésű kert áll rendelkezésünkre, s abban diszceserjék és bokraink is vannak, úgy ezek közönlében vagy azok aljában nagyon ajánlatos elültetésük, már azon oknál fogva is: minthogy itt a föld nem könnyen s nem egy hamar szikkad ki, és locsoltatásuk gyérebben válik szükségessé. Mert jól megjegyzendő: hogy a gyakori — tulságos — vagy a ritka öntözötetés egyiránt kárakra

A szövetségi tagok 12 évre kötik le biztosságaikat a szövetségnél, de fenn van tartva részökre azon jog, hogy az évenként változó természeti viszonyokhoz képest minden évben módosíthatják a biztositandó összegeket. A 12 évi tartam szüksége jégstatistikából merített tapasztalatra van fektetve. A statisztika törvényei szerint kell ezen évsor, hogy az egyes években előfordulható veszteségek, más évek nyeresémei által ellensúlyoztassanak, s hogy a szövetségi üzlet végeredményében nyereséggel legyen lezárható.

A szövetség jelenleg gyakorlatban álló díjszabálynál jelentékeny olcsóbb díjtételek mellett kezdi meg működését. Minél nagyobb lesz a belépők száma és a biztositási összeg, annál mérsékeltbb lehet a díjegyesség. És miután a szövetség főcélja a magyar gazdákra a jégbiztositást mindinkább olcsóbbá tenni, bizton várható, hogy a hazai gazdaközönség saját jól felfogott érdekéből, bizalommal fog fordulni a jégbiztositási szövetségethez.

„Az új török járom.”

Ilyen ezimű vezércikkben megemlékezvén a „Národnie Noviny“ folyó évi 130. száma a Budavár visszafoglalásának 200 éves emlékére a fővárosban rendezett ünnepélyről: hazafias örömét felette megzavarva látja az ország szomorú közgazdasági viszonyait, különösen pedig az 1886-ik évek a török hódoltság alattinál is mostohább volta miatt. Azután így folytatja:

„Rosszabbul állunk más oldalról. Magyarország (mellesleg legyen megjegyezve, hogy Magyarországot a N. N. nem ismeri el és soha sem mondja a magyarok országának, hanem következetesen mindig csak „Uhorsko“-nak, a mi alatt több népnek minden nemzetiségi jelleg nélküli közös lakóhelyét érti) emlékünnepezt szentelt annak, hogy 200 év előtt sikerült megtörnie a gonosz idegen ellenség hatalmát. Ime, — a szép, indokolt ünnepély is lehet satyrává! Mindenesetre 200 év előtt megszünt Magyarország lakossága fölött a török hatalom, mert Budavár felszabadulása után rövid idővel a gonosz ellenség az egész országból kiszorított. Ma azonban, mintha megújultak volna azok a régi viszonyok. Mire való tehát itt valamely történelmi fordulathoz az emléket ünnepelni.

Kétszáz év előtt a főbasa ült és uralkodott Budán, az ország többi váraiban pedig ezen budainak alárendelt török basák. Az ő uralkodásuk azért volt a népre nézve súlyos, mert mint idegenek, mint ellenségek, semmi érzékük sem volt azon nép iránt.

Nem akarjuk mondani, mintha ma Budán a főbasa — Tisza — ülne, a vármegyékben pedig az ő parancsainak engedelmességek basák; mindamellett kicsoda annyira vak, hogy nem látná, mi szerint a mostani hatóságok is a török basák jellemző ismérvével, vagyis a nép iránti szeretetlen-

lehet s válhatik, egy szóval, nem örömet szívelik, ha igen gyakran és sokat lábatlankodunk körülöttük. Nagyon finnyás s igen elkényeztetett gyermekei biz'ök a természetnek, s csak minél háborítatlanabban és az emberi kéz befolysa alul menten, diszlenek leginkább. Virágcserepekben mivelten, jól csakis az első nyáron sikerülnek, s ha valaki így mivelletésükön teljes odaadással csüng: az minden tavasszal új palántával, s illetőleg frissen ázott gumóival lássa el magát, mert ha ezt elmulasztja, nem teszi, biztos eredményre ugyan számot ne igen tartson.

A mi a földet, melyben orchideákat a kertben tenyésztenénk, illeti: az olyan vegyíték, mely a vadonban állás helyüknek leginkább megfelel, a legjobb, legalkalmasabb, miért is azt a helyszínen szereznünk legtanácsosabb. Általában véve a fekete, a jó porhanyós réti föld, a lép- vagy gyeptőzeföld az, mely minden más földnek felett ajánlható, s hogy hirtelen ki ne száradjon, némi omlós agyagot kell azzal elvegyíteni. Az olyan fajoknál pedig, melyek sziklák közt, vagy mésztartalmas talajban tenyésznek, mindig apróra tört mészkavics vagy márgavegyítéknek is kell járulnia.

Azok számára, a kik akár e kiváló szép virágok iránt való vonzalomból, akár azoknak tüzetes tanulmányozása végett kertjeikben, egy a hazai fajokból álló minél teljesebb gyűjtemény tenyésztésével vágyanak foglalkozni, beszerzésükre különösen a hegyvidéki és az alhavasok lombos erdői és cserjések, s a felsőköz pászitis és csermelyhasított réteinek átkutatása ajánlható.

A budai hegyekben több, s igen szép fajai találhatók. Gömör-, Nógrád- és Zólyom megye is nagyon gazdag virányt nyújt, melyből, miután mivelletésükre nézve a fennebük által meglehetősen tájékozást nyertünk, ugyancsak válogathatni.

De miből? könnyen azt kérdehetné olvasóim közül valaki, s hogy ezen kérdésről felmentsem, elősorolok néhány fajt, hogy közleményem e tekintetben se legyen hiányos.

IV.

Eszaknyugatra, három mérföldnyire Losoneztól, egy meglehetősen hegymagaslapon fekszik Abelova, az egykor Abel-Lehotának nevezett tót község. Nagy kiterjedésű határa felette kőves, s bár ivóvíz tekintetében, kivált nyáron, gyakran nagy fogyatkozást szenved, levegője azonban mindig fris, tiszta és egészséges, a mit egyedül magas tekvésének lehet s kell tulajdonitanunk. A helység felett emelkedik a Bralec, egy a katonai földtanú intézet felmérése szerint 434° magas hegyes, — a nógrád megyei Karacsnál 51° magasabb, s ezzel szoros összefüggésben, nyugati irányban

széggel bírnak! A magyar vidékekről nem szólunk, hisz' ezen felfordult, bűnös viszonyok a magyar nemzetiség érdekéből teremtettek. Hanem Magyarország minden többi, még pedig terjedelmes tájékaira nézve, a súlyos szenvedés maholnap már elviselhetetlenné válik. Nézzetek meg akármely tót zugot, a mi városkánk közül akármelyiket; benne egész légiója a különböző szakmájú hivatalnokoknak. S mindezeknek feladatuk szolgálatban s szolgálaton kívül megvetni, gyalázní a tót nyelvet; azok mindnyájan, azt lehet mondani, hivatalból tagjai a tót nyelv kiirtása végett alapított egyesületeknek. Már pedig a ki az én nyelvemet megveti, gyűlöli, megsemmisíti, gondolhat-e az én velem jót, bírat-e az szeretettel irányomban? Csak be kell pillantanunk azon tót városba, a mely a hivatalnokok olyan legiójával van megszállva, s meglátjuk, hogy ezek elvből, felsőbb utasítás szerint külön vált s a lakossággal ellenséges kört képeznek.

A hatóság kemény, érzéketlen, sőt nyilvánvalóan ellenséges; a nép súlyos helyzete tehát olyan dolog, a mely magától értetődik. Appellálni Budára? Isten őrizz, onnan még elrendelnék „megszaporítani az adókat“!

Micsoda különbség van tehát a régi török és a mostani járom közt?

Ezen kérdéssel végződik a — viszont mondható — „érezketlen“, „ellenséges“ cikk, mely kérdésre röviden csak annyit jegyezzünk meg, hogy az a schol sem talált és semmiben sem látható különbség mégis csak észrevehető legalább abban, hogy ha 200 év előtt a török járomban valamely g i a u r olyan hangon mert volna hazafiaskodni, mint a hogy azt a „Národnie Noviny“ teszi, az elkerülhetetlenül karóba huzatott volna; most pedig, 200 év múlva, ime a magyar járomban, cigánykereket hány s tótágast áll a „Národnie Noviny“, s mindezt a mostani budai főbasa még csak az orrát sem legyinti meg.

Bizony nem ártana, ha az a különbség valamivel kisebb, illetőleg az „az új török járom“ kissé szorosabb volna . . . !

Rimaszombat, 1886. szept. 12.

Sokszor foglalkoztak már többen e lapok hasábjain azon kérdéssel, lehet-e városunkat ezélszerű esatorna-hálózattal ellátni vagy pedig nem? — Hogy e kérdésre gyakorlatban adjon feleletet a városi hatóság, tetemes költséggel egy esatornát építtetett, mely azonban aligha fog megfelelni a hozzá kötött reményeknek, mert oly irányba halad, melyen kevés hasznát lehet venni, sőt ki van téve annak is, hogy ha a temető patakjának medre némileg beiszapolódik, esése nem leend, így a benne összegyűlt mindenféle folyadék a esatorna nyílásokon legfeljebb városunk levegőjét metyeljezi meg. Voltak oly felszólamlások is, melyekben a esatornázás feleslegesnek állították, mert városunk területe természetesen eséssel bír, melyet bármely kis zápor teljesen kiséper.

Mi nem tartozunk azok közé, kik lehetetlent követelnénk, sem azt nem ohajtjuk, hogy a város, mely a közügyekért oly sokat áldozik, pénzt, még ha volna is, kísérletekre pazarolja, hanem azért bátran kimondjuk, hogy a város esatornázására okvetlenül szükség van, de nem oly

vonul egy alacsonyabb hegység, mely mintegy félhold alakú fűzér köríti. E hegy déli lejtőjén nagy mennyiségű mogyoró-cserje tenyészik, elannyira, hogy a közel vidék mogyoró-szükséglete kizárólag innen, a gácsi Imre-napi vásár közvetítésével, fedeztetik. S ezen mogyoró bokrok alatt, az egész hegyoldalon, — melyet az ottani nép Lestinák-nak nevez, — évről-évre igen gazdag és szép virány tenyészik. Minél tovább és tovább halad a sok helyütt majdnem járhatatlan eséplésürőségében az ember: annál változatosabb, annál érdekesebb, annyival meglepőbb mindaz, a mi szemink elé tárul.

Mielőtt az itt termő orchideák elszámolásába becsát-koznám, legyen megengedve, az itt tenyésző növények közül, csupán egy-kettőt megemlítenem, hogy ezáltal a nyájas olvasó némi fogalmat nyerhessen ezen vidék gazdag Flórájáról.

Egyike az ugyan ritkábban találhatóknak a páva-fark súlyfű, Polygonatum verticillatum, Mönch, melynek egy-egy példányát véletlenül a bokrok alatt fedezhetjük fel. Gyakoribb a mezei dugasor, Cineraria campestris, Retz, mely nem ritkán tekintélyes magasra nő. Még több, mondhatnám igen sok a veres polyvahordó, Hipochaeris maculata, L. Ugyancsak itt láttam s itt szedtem először hazánk legszebb s tagadhatatlanul páratlan ernyősét a széles levelű bordsamagot, Laserpitium latifolium, L. S ha a nevezettek valamelyikét, úgy különösen ezt, nagyon szerettem volna kertemben meghonosítani, csak hogy a köves talajban annyira beékelte a sziklák közé magát, olyan mélyen vert gyökeret, hogy egy ép s töves példányt kiadni minden erő megfeszítéssel se voltam képes, s ebbeli törekvéseim mind meghiúsultak. Hogy azonban a magam elé kitűzött feladat megoldásánál a szives s talán már ki is merült olvasóval együtt előbb érjünk célt, lassuk az itt tenyésző orchideákat sorra, hogy közülök legjobb tetszése szerint válogathasson az, a ki mivelletésüket megkísérteni akarja.

A zöld pártakör, zöld nyelvű, Peristylus viridis, Lindl. Coeloglossum viride, Hart. Habenaria viridis, R. Br. Satyrium viride L. egészen zöld mivolta s inkább alacsony növése miatt, a pászitis közt alig vehető észre, de nem is szerfelett bőven fordul elő. Pártája zöld. Pilise ajaka szívalas, a végén három fogu; szára többnyire két levelű, váltogatott, az egyik, egy felül alább, a másik, a más oldalon feljebb helyzet; gumója tenyeres.

A két levelű lapár, vagy két leveles sarkar, Platanthera bifolia, Rich. Habenaria bifolia, R. Br. Orchis bifolia, L. igen gyakori, s az előbbinél jóval magasabb; igen

irányban, mint a fentebb vázolt kísérlet tétetett. Mert ha valaki minden mérő-eszköz nélkül tekint is át a területen, melyen Rimaszombat fekszik, át fogja látni, hogy e terület már természet szerint a Rima felé hajlik, így a esatorna-hálózatnak okvetlenül ez irányban kell haladni, nem pedig arra, merre a már kiépített esatornarész vezetett.

Azonban még itt is oly akadályok állanak utban, melyek csak tetemes áldozattal háríthatók el. — Ugyanis őseink, hogy a malmokat hozzáférhetőbbé tegyék, a régi medernél sokkal magasabb niveaun ásták a malmok árkat, így a várost egészen elzárták a régi rimamedertől, így a város területe errefelé sem bír a megkívántató lejtővel. — Ezen bajon pedig csak két uton lehet segíteni. Jelesül vagy elrombolatnak a malmok s a malomárkok, hogy a esatorna-hálózatot a régi Rimába lehessen vezetni, vagy pedig oly mélyen vezetnek a levezető esatornák, hogy az alsó malom hajtására szükséges viz akadálytalanul folyhasson felette keresztül. Mert bármikor fogják városunkat esatornákkal ellátni, nem szabad ezt figyelmen kívül hagyni azoknak, kik a munkálatot vezetendik, mert akkor ez is kísérlet marad csupán, még pedig olyan, mely épen úgy nem fog megfelelni minden tekintetben a célznak, mint az, mely már ki van építve. —

Felhívás.

1171. sz. — A nagyméltóságú földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterium által bérbe vett „Kurinez“ pusztán berendezett m. k. földmívelés iskolában városunk által tett három alapítványi hely közül az 1886/7-ik tanévre kettő megüresedik.

Minthogy azok betöltése, illetve arrai kijelölési jogát városunk közönsége magának feltartotta, felhivatnak az ezen m. kir. földmívelés iskolába belépni s ezen ingyenes alapítványi helyet elnyerni kívánók, hogy az ez iránti kérvényüket „Rimaszombat r. t. város tanácsához“ ezimezve, a lenti okmányokkal felszerelve f. évi szeptember hó 25-éig az iktatói hivatalba adják be.

1. Betöltött 17 éves kor igazolása.
2. Erős, egészséges testalkat.
3. Iskolai s hatósági bizonyítvánnyal igazolandó jó erkölcsi magaviselete.
4. Igazolása annak, hogy folyamodó nyelvtanilag helyesen írni, folyékonyan olvasni, s a négy alampüvelettel számolni tud.

Városunkbeli illetőségű polgár szülők gyermeke, megyebeli honosok, idegenek előtt előnyben részesíttetnek. Kelt Rimaszombat város rendezett tanácsának 1886. évi augusztus hó 24-én tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

Felhívás.

A „Gömör megyei magyar közművelődési egyesület“-nek azon t. alapító-, rendes- és pártoló tagjai, kik a rimaszombati körhöz tartoznak, felkéretnek úgy a multról elmaradt, mint a folyó 1886. évre eső tagsági díjaknak legkésőbb a folyó hó 20-áig a kör pénztárnoka Sütő István ügyvéd, rimaszombati lakosnál leendő lefizetésére, nehogy — ez időn túl — az egyesület tevékenységéről s vagyoni állapotáról szerkesztendő kimutatásban mint a fizetéssel hátralékosak, tüntetessenek ki.

Rimaszombat, 1886. szeptember 11.

Csider Károly,

a G. M. K. E. rimaszombati körének elnöke.

kellemes illatú, s tiszta fehér, fűrtös virágzatával válik fel-tünővé. Pártája fehér vagy zöldes fehér. Pilise alsó ajaka ép, szívalas, tompa; szára hosszudak kerületes két levelű, levelei szárhüvelyzők, gumója tojásdad gömbölyű. Ennél is nagyobb mennyiségben tenyészik a hegyoldal közepe tájától fölfelé:

a tojásdad bibekonty, Listera ovata, R. Br. Epipactis ovata, Willd. Ophris ovata, L. Ezt csak is itt lát-tam eddig, s mondhatom, hogy 50—70 cm.-nyi példányok által, gyakran igen hosszú számtalan apró zöld virágos fűrt-jeivel, nemkülönbén nagy, tojásdad, pecesés és foltos leve-leivel, kedvesen lepettem meg. Leple zöld, vagy zöldes sárga, pilise szívalas, két metszésű, a tompa szirmoknál há-romszor hosszabb; szára nyulánk, merőn álló, közepén alul két leveles; levelei ülők, átellenesek, három vagy öt inak. Gyökere rojtos. A vízforrások lefolyásának mentén nagyobb mennyiségben vettem észre, mint az ezektől távolabb eső helyeken.

A széles levelű bibak, Epipactis latifolia, All. Serapias latifolia, L. a két előbbinél kevésbé tetszetős: leg-alább én reám nem volt azon hatással, a mit később, — a nyár derekán — virágzásánál, részben pedig sőtét, szü-nyes vörös virágainak vagyok hajlandó tulajdonítani. Virágai alakonyulók, pilise ép élű vagy kihegyezett, lepleinél rövidebb, a tövénél gödrös. Szára 36—70 cm. magas, váltogató leve-lei szárúlelők, az alsóbbak széles tojásdadok, a felsők tojás-dadlándzsások, s a legfelső egy vagy kettő lándzsás. Nem csupán leveleinek alakja, hanem virágai színének tekinté-tében is nagyon változó.

A közönséges madárfészek, madárfészek toka-fék, Neottia vulgaris, Kolb. Neottia Nidus avis, Rich. azokra nézve, kik a növénytan és füvészetnél kevésbé foglalkoznak, e barnásfehér s egészen levéltelen élődi növény igen meglepő lehet. — Pilise visszásan szividomu. Szára belül üres 20—35 cm. magas, hártályhüvelyekkel fedett, merev; gyö-kere husos, igen sűrűn keresztül-kasul álló rostos; az élőfák törzsein és gyökerein élőködik. Nem kevésbé érdekes, de ritkább:

a szűnyoglábu tarbibires, szűnyoglábu esőrikra, Gymnadenia conopsea, R. Br. Orchis conopsea L., melyből minden itt tett kirándulásaim alkalmával, alig két-három példányt szedhettem. Rendesen vörös vagy karminrózsaszín virágú, ritkán fehér. 36—70 cm. magas szárán majd tö-möttebb, majd lazább, s többnyire inkább kis virágú fűrtjei — füzerei — vannak, levelei hosszú lándzsások, hegyesek vagy tompák. Gyökere tenyeres. Igen gyakori a bukkerdőkben is. (Folytatása következik.)

Hírek és vegyések.

Kinevezés. A tornalliai kir. járásbíróhoz irnokká Papp Arthur Barnabás ráczkevei kir. járásbírósi joggyakorlók lett kinevezve.

Eljegyzés. Osvald Frigyes helybeli m. kir. adótiszt f. hó 5-én jegyet váltott Záborszky Ilona kisasszonnyal nő-hai Záborszky György volt postamester kedves és bájos leányával. — Edeon János, államvasuti mérnök e napokban tartá eljegyzését Mindszenti-Szabó János helybeli jómódú polgár szeretetre méltó Rózsa leányával. — Áldás kísérje frigyüket!

Gyászír. A napi lapok csak imént közölték, hogy Terray Gyula süvetei ág. ev. lelkes és gömöri főesperes neje Budapesten az „Orient“ szálloda egyik első emeleti ablakából kihajolva elszédült s lezuhant az udvar kövezetére. Oly súlyosan sérült meg, hogy önkívületi állapotban szállították a Rókus-kórházba, hol e hó 8-án d. u. 5 órakor meghalt. Az áldott jó nő régóta szenvedett hystériában s e szörnyű betegség kijnak enyhítése végett vitték Budapestre, hol az Erzsébet-kórházban hosszabb idő alatt annyira föl-épült, hogy a férje most akarta hazahozni. A katastropha valószínűleg valamely megújult roham alatt történt meg. Családi gyászjelentése különben a következő: Terray Gyula ugy a maga, mint az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti forrón szeretett felejtethető drága nejenek Terray Gyuláné szül. Galánffy Emmának, folyó hó 8-án, délután 5 órakor, hosszas szenvedés után, élete 35-ik és boldog házassága 18-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei Sávétén, folyó hó 12-én, vasárnap délután 2 órakor fognak az ágost. evang. hitvallás szertartásai szerint az ottani sírkertben örök nyugalomra tételni. Budapest, 1886. évi szeptember hó 8-án. Áldás és béke lengjen drága emléken!

A kir. törvényszék és fogház épület gyorsan emelkedik. — Felkoszorúzott s nemzeti lobogókkal felékesített diadalívек hirdetik a falak elkészülését. — Egy diadalív a törvényszéki épület nyugati részén van, melyen felül: „Eljen m. kir. miniszterium,“ — alatta pedig jobbról „Eljen Bodor Armin művezető,“ balról: „Eljen Pitta Lipót építész“ feliratok olvashatók. — A másik diadalív a város színeivel felékesítve, a fogház épület déli oldalán van jobbról: „Eljen Rimaszombat városa,“ — balról pedig „Eljen Pitta Lipót építész“ felirattal.

Tüzeink, kik augusztus 9-én hagyták el városunkat, hogy a kassai nagy hadgyakorlaton részt vegyenek, f. hó 10-én érkeztek vissza, hogy idehaza kipihenjék a gyakorlat és a hosszú ut fáradalmait. — A buzatéren nagy néptömeget vártak őket, sokan egész az akasztóhegyig mentek eleikbe. — Midőn a városba bevonultak, a nép nagy lelkesedéssel fogadta őket.

Honvédek átvonulása. Mint értesülünk f. hó 13-án a jolsvai és besztercebányai m. kir. honvédek vonulnak keresztül városunkon Miskolcra.

Iskoláinkban már mindenütt megkezdődtek az előadások. — Reggel 8, és délután 2 óra előtt az ifjuság serege lepi el a piacot és a Jánosi-utczát, a kik alig várják az órát és percet, hogy tikkasztó szomjukat a muzsa oltáránál a tudomány nektárából naponta lecsillapíthassák.

Öngyilkossági kísérlet. A helybeli „Széchenyi-kerti“ vendéglő pinczérnöje, a legközelebb mult pénteken délután, öngyilkossági szándékból gyufaoldatot ivott, de a gyorsan alkalmazott orvosi segély megmentette. Tettének oka: szerelmi csalódás.

Büvésztétel. Folyó hó 8. és 9-én Stanley W. bűvész mulattatta városunk élvezni vágyó közönséget érdekes és meglepő mutatványaival. Mindkét este igen kielégítette a nézők kíváncsiságát, amennyivel inkább, mert sokan csak csalásnak és szélhámoságnak gondolták bűvésztétét. Előadását magyarázatokkal kísérte. — A bűvész, értesülésünk szerint, innen Rozsnyóra ment.

Czibalom hangverseny rendeznek ma (vasárnap) délután a „Széchenyi-kert“ben a 6¹/₂ éves Kovács Dezső és a 9¹/₂ éves Kovács Ilona czibalomművész testvérek. Az érdekes előadásra felhívjuk a közönség figyelmét.

Mulatság. A helybeli ifjuság f. hó 10-én a „Széchenyi-kert“ben jól sikerült, zártkörű baly-majálist rendezett. — Szólt a zene, járta a táncz mindkét nembeli, ifjuság szánni nem akaró jó kedve mellett. — A mulatságnak a sötét este vetett véget.

A rimaszombati iparos segédek önképző- és segélyző-egylete által rendezett s folyó hó 5-ikén végbement mulatság reményen felül sikerültnek mondható. — Erről nemcsak a nagyérdemű közönség tömeges megjelenése, hanem azon általános jókedv is tanuskodott, mely mindvégig betöltte a hűn érző szíveket. — Alig volt képzelhető ily kiemenetel; hogy is, mikor mindaddig, míg a hegedű meg nem szólalt, alig volt látható a sétatérten egy kis viruló rózsabimbó azon szép és nagy esokorból, mely Rimaszombatot sugár növesű leányvilágát képezi, — de azután mintegy varázsütésre megváltozott minden: azon teren, mely más alkalommal majdnem kihaltnak látszik, csakhamar vidám csoport sétált tova, kacagva, enyelegve. — Lett is ennek látára öröm. A szép számmal összegyűlt fiatalság csakhamar rá is rántatott egy nótát a barna gyerekekkel, melynek végeztével kifáradva bár, de neki melegegde udvarolt neki annak, kit képzeletben, vagy valóban imádozt légyen. Jött is a bók villámgyorsan, melyből tán némelyik szende leány százat is kapott osztályreszül. — A csárdás után jött a keringők sorozata, melyet többé-kevésbé jól lejtettek ugyan, de mégsem úgy, mint más alkalmakkor. Ennek okát a hely szük volta okozta. — A négyes, a francia-négyes, no ez a maga nemében unicum volt. S a midőn a tapsra megkezdődött az első figura scenája, rögtön bábeli zavargással fajult ez oly sokat ígérő táncz. Nem csoda, hisz a kis teren átlag negyven pár lépett a táncz hely sorompójára. A rendező, bár mindent megtett bariton hangon szóló kommandójával a rend fentartására, sajnos, minden igyekezete mégis füstbe ment, és a négyes, oh kegyetlen véget! a hatodik figurában szörnyű katasztrófát szenvedett. Bátran hasonlíthatjuk e jelenetet egy kis utcazi zavargáshoz, hol magasabb elemek intézik a zavart, s hol ha felsőbb hatalom közbelép, általános rendtelenség üti fel tanyáját. Habár nem jó talált is hasonlatunk, mindamelllett némi tekintetben megfelelő. Tehát a hatodik figura volt a hibás, illetve az elhibázott, mely annyira összeront, hogy a tánczos alig akadt tánczosnéjára, s viszont a tánczosné tánczosára. A csárdás állítá helyre a rendet, mely felváltva a keringőkkel esteli 10 óráig lejtetett. — Ha ki volt melegegde a fiatalság, rámondhatjuk, hogy Jóska pri-

más barnái sem öltöttek volna fel a téli mundért. Szegények alig várták, hogy indulót játszva, a városba kísérhessék a fiatalságot; — kiknek jövedelmük 56 frtot tett, melyből leszámítva a kiadást, maradt tisztán 23 frt 50 kr., mi azon pénztárba helyeztetet el, mely egy magasabb czél elérésére gyűjti fillereit. — A fenti összeghez felülfizetéseikkel hozzájárultak: dr. Löcherer Tamás 30 kr., N. N. 20 kr., Szevevényi János 10 kr., Varga Mihály 10 kr., Kaló József 10 kr., Szeplaky Lajos 10 kr., Instútorisz Endre 10 kr., N. N. 10 kr., R. M. 70 kr., Oesenás Lajos 10 kr., Fodor Mari 10 kr. és dr. Lubik János 80 krral, a melyért fogadják a nemes szívű adakozók az egylet forró köszönetét.

A magyar irók segélyegyletének kimutatása 1886. első feléről. Tőkegyarapodás: Császár Ferencz alapítványa kötvényben 200 frt. Néhai dr. Kajdász István végrendeleti hagyománya 2000 frt. Néhai Gorove Konstanca hagyománya 1000 frt. Az első, hazai takarékpénztár idei alapítványa 400 frt. Néhai Rätz Adám végrendeleti hagyománya Miskolcra 500 frt. Összesen 4100 frt. — Befizetett régebbi alapítványok: Léway József Miskolcra 200 frt. Herczeg Pálffy Antal 200 frt. Összesen 400 frt. — Adományok: Néhai Molnár János hagyományából 50 frt. A közoktatásügyi miniszter az 1885-iki országos segélyből 1570 frt. A központi Pröbel-növegylet a január 24-iki alarezoz bál jövedelméből 15 frt. Vértessy-Makfalvay Gizella urnó Szekestehérvárról, az „Apróságok“ című könyvének tisztajövedelme 15 frt 30 kr. A szabolesmegei takarékpénztár-egylet 20 frt. Horváth Boldizsár orsz. képviselő 25 frt. Lukács Antal főrendiházi tag 50 frt. Fraknói Vilmos akadémiai főtitkár 28 frt. A fővárosi egylet adománya 50 frt. A szentesi takarékpénztár 10 frt. Összesen 1833 frt 30 kr. — Segélyezések: Rendes felvi segély 50 felnek, a költségvetés szerint 4910 frt. Rendkívüli segély 13 felnek 420 frt. Temetési költség két esetben 100 frt. Összesen 5430 frt.

„Ország-Világ“ 36-ik száma következő tartalommal jelent meg: Ünneppon. Irta A. Z. — Buda és Pest visszavétele. Irta Károlyi Arpad. — Egy elhibázott élet. En is szavaltam egykor. Egy gondolat. (Költemények.) Irta Palágyi Lajos. — Szeverin, a különöz, Lengyel beszély. Irta Siemienski Lucian. — Fördői történetek. Parthie-vadás a fördőben. (Képekkel.) Irta Porzolt Kálmán. — A buesztató. Kántor história. Irta Azar. — Színészvör. Regény. Irta Bródy Sándor. (Folyt.) — A hétről. Irta Székely Huszár. — Állandó rovatok: Tudomány és irodalom, színház, és művészet, újdonságok, sport, könyvpiacz, hymen, gyászrovat, innen-onnan, rejtvények, szerkesztői üzenetek, naptár, hirdetések.

A „Képes Családi Lapok“ 50-ik száma következő tartalommal jelent meg: Mezes hetek után. (Fördői történet.) Paál Árpádtól. — Edith. (Elbeszélés folytatása.) Ifj. Szász Bélától. — Emlékezés Ellára. (Költemény.) Perényi Kálmántól. — A történelmi kiállítás. (Tárcza.) Szomory Károlytól. — Apró történetek. (Folytatás.) Serly Antaltól. — Szerlem a holdban és a föld alatt. (Angol regény. folytatása.) Ifj. Golenich Ferencztől. — Képmagyarázat. — Mindenféle. — Képeink: A kis halász. — Varva-várt pilanatan. — Kirándulás. — Melléklet: „Egy anyakönyv likai.“ (Társadalmi regény. Kaszonyi Diniehtől.) 353—368 oldal. — A boríték on: Előfizetési felhívás. — Heu naptár — Sakk-talány. — Számrejtvény. — Megfejtések. — Megfejtők névsora. — Jutalmak. — Gyászrovat. — Hirdetések. — Előfizethetni: Mészner Vilmosnál, Budapest, IV. ker. Papnövelde-utca 8. szám. Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

„Kereskedelmi tudományok“ című folyóirat indult meg Budapesten a tudományos egyetem, keresk. akadémia és a főváros első kereskedelmi iskoláinak, irodalmi működéséről régen ismert, szaktanárai köréből. A folyóirat kéthetenként 3 iven jelenik meg, melyek egy-egy iven önálló kereskedelmi tudományágot tanít, a harmadik iven pedig mint „Kereskedelmi és pénzügyi szemle“ azoknak, kik a kereskedelem és ipar teren mozognak, nemcsak érdekes, de a pénzügyzetek s egyéb kereskedelmi vállalatok tisztviselőinek, valamint a keresk. ügyekkel foglalkozó jogászoknak kimerithetlen és nagybecsű olvasmányt nyújt. A most hozánk beküldött első füzet az üzleti könyvvezetést és váltó-ismét tanítja s minthogy s folyóirat, a szerkesztői üzenetekben a társulás tekintetében is utmutatást ad, az egyes tudományágnak mint könyvvel, váltó-isme, keresk. és politikai számtan, nemzetgazdaság, pénzügyzet üzletvitel magánuton is megtanulható. — A folyóirat Zachár Gyula tanár és ismert közgazdasági író szerkesztésében jelenik meg s munkatársai dr. Bochner Károly egyetemi tanár, dr. Gööz József tanár, dr. Kenedi Géza ügyvéd és „Pesti Hírlap“ szerkesztője, Lengyel Sándor, Roller Mátyás kereskedelmi iskolai igazgatók, dr. Matyasovszky László tanár. Névy László a budapesti keresk. akadémia igazgató helyettese, Róser János a Róser-felk. intézet igazgatója, Schneller Alajos a pesti hazai első takarékpénztár főkönyvezetője. Ajánljuk ezen a szakirodalomunkban egymagában álló nagybecsű munkát az érdekeltek körök figyelmébe. Mutatványszám, a szerkesztőhöz (Zachár Gyula Budapest, Albrecht ut 8. sz.) intézett megkeresésre, bérmentve és ingyen küldetik.

Kerti gazdaság.

Gyümölcsészet. (Folytatás.)

66. **Amerikai parkm.** Október—december, de tavaszig is eltartható. Csaknem kintönöz elsörendü esemege és háztartási gyümölcs. Husára nézve egyezik a fentebbiével, de abban üt el tőle, hogy ez nem illatos. Fája erőteljes, egészséges, edzett, elég korán és bőven is terem. Nyeshető gulafának is, de nevelhető szálafának. E kintönöz alma ajánlható tenyésztésre bárkinek is.

67. **Ben-Davis.** November—január, ez tavasz derekái is eltart. Elsörendü esemege gyümölcs és kiválóan háztartási és piaci alma. Középszerű, sötét jó nagy is. Finom, fehér, kevésbé tömött husa porhanyó; leve elég bő, cukros, savanykás, kellemes, gyöngéden illatos és fűszeres ízű. Vig növesű, egészséges, igen edzett faja korán és bőven terem. Idomítható. Mindenütt jól terem. Mint igen jól szállítható gyümölcs megérdemelné a nagyban való szaporítást is.

68. **Bernát herczeg.** December—husvétig is eltart. Sokban hasonlít az előbbihez. Ez is egyike a legjobban szállítható almafajoknak, kereskedésre érdemes nagyban szaporítani, kivált vidékünkön minden almának való talajban. Korona magasságban ojtandó.

69. **Bonum,** érés ideje október—decemberig, söt

hűvös vidékeken tavasz derekái is elhuzódik. Jeles elsőrendü esemege és háztartási gyümölcs. Inkább kicsiny, mint közép nagy. Husa fehéres vagy sárgásba játszó fehér, finom, tömött, gyöngéd néha roppanós; leve igen bő, cukros, finom savanyval emelt, igen kellemes, finoman illatos és fűszeres ízű. Faja vig növesű, egészséges és edzett. Korán, bőven s többnyire csomósan terem. Diszlik mindenféle alma alanyon. Helyben s talajban nem válogatós. Gyümölcsei jól állják helyöket fán. Elszaporításra érdemes almafaj.

70. **Braunaui rozmarin.** Októbertől—tavaszig. Elsörendü háztartási, de csak másodrendü esemege-gyümölcs. Közép nagy, néha nagyobb is. E sárgás husu, bő levű, fűszeres ízű almának faja mérsékelt növesű, de edzett és egészséges, korán és bőven terem; ép olyan alkalmas szálafának, mint törpének. Kellően nyirkos talajban diszlik és terem legjobban. Gyümölcsei jól ülnek a fán.

71. **Cornwallisi zamatos.** November—január. Elsörendü esemege- és háztartási gyümölcs. Középnagy, néha kisebb. Husa sárgás vagy sárgásba játszó fehér, finom, igen tömött, roppanós vagy pezső; leve elegendő bő, cukros, gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes, fűszeres ízű. Faja fiatal korában igen vigan, aztán csak mérsékeltlen növe, egészséges és edzett; korán és igen bőven termő. Diszlik minden almaalanyon; szálafának vagy törpének egyviránt jó.

72. **Danzigi bordás alma.** Érés ideje október—december. Elsörendü piaczos gyümölcs. Nagy, többnyire középnagy. Husa kissé zöldebb játszó, fehéres sárga, finom, puha, velős; leve bő, cukros, kellemes horizzel emelt fűszeres ízű és zamatu. Faja edzett, s korán, bőven termő. Legjobb vadonezra ojtva, szálafának nevelni. Jó földben és naps helyen terem teljes mérvben.

*73. **Daru alma.** A róza almák családjába tartozó eme jeles faju alma is hazai származású. Egészséges és termékeny faja, gyümölcseinek nagysága és szépsége, nemkülönben kellemes íze és tartóssága mind olyan jeles tulajdonságok, melyeknél fogva nagyon megérdemelné, hogy hazánkban mindenütt különös szeretettel terjesszük el. A német Lucos s a francia Simon-Louis gyümölcsészek előtt nagy tetszésre tett szert már évekkal ezelőtt. Talán ha a külföldről kezdik hazra küldözni, nálunk is kaposabb lesz Érés ideje október végétől márczius végéig, minden fonnyadás nélkül. Elsörendü esemege, háztartási és piaczos gyümölcs. Husa a bór alatt sárgásfehér, belseje felé hófehér, finom, kissé roppanó, könnyű, omlós, leve bő, cukros, igen kellemes, üdítő horizzu. 14—15 éves korába fordul csak termőre, de azután különösen minden második évben szokott rendkívül bőven teremni, egyébkor mint más. A ki az igen nagy gyümölcsöt kedveli, annak ajánlható a

74. **Nyári daru alma.** Augusztus, szeptember, december végéig is, alkalmas hűvös helyen tartva. Ez is elsőrendü esemege- és háztartási és piaczos gyümölcs, az előbbi daru almával azonban a néven kívül annyira rokonságban van, hogy ő is magyar földön jelentkezett legelőször, és pedig Mező-Tur vidékén, a hol nyersen, főzve, magában s ételben nagyban fogyasztják s kellemes savanyúságaért az almák királyának tekintik. Korán és bőven szokott teremni évről évre.

75. **Eutz-féle rozmarin alma.** Deczem.—február, söt késő tavaszig is eltartható ez a szintén jeles hazai faj alma. Mint esemege gyümölcs másod-, de mint háztartási és piaczos elsőrendü. A középszerűnél nagyobb, néha jókora nagy. Husa fehéres, félfinom, nem igen tömött, porhanyó; leve bő vagy elegendő, cukros, finom savanyval emelt, eléggé kellemes, de nem mindenkor eléggé fűszeres ízű. Faja csaknem buja növesű, igen edzett, nem korán, de teljes kifejlődése után, csaknem évenként gazdagon termő. Hazánkban bár hol is, halásan fogja megfizetni azt a helyet, a melyet elfoglal.

76. **Hó kalvil.** November—december, söt tavaszig is. Elsörendü esemege és háztartási gyümölcs. Közép nagy, néha jóval nagyobb. Husa sárgásfehér, finom, de nem olyan gyöngéd, mint a tél fehér kalvil; leve bő, cukros, savanykás, igen kellemes, sajátzerően fűszeres ízű. Faja nem épen gyors növesű, de folyvast egészséges és edzett, korán s bőven termő. Diszlik mindenféle almaalanyon; alkalmas szálafának és nyeses alatt tartva gulafának is. Minden talajban jól diszlik, de nyirkosban a legjobban és legszebben terem. Gyümölcsei nem hullanak. Erdemes faj, mely szaporítandó lenne mindenfelé.

77. **Keményke pepin.** Még napjainkban sincsen úgy elterjedve, amint azt gyümölcse jósága és faja termékenysége felől megérdemelné. Érés ideje november—január, de tavaszig is. Elsörendü esemege gyümölcs. Közép nagy vagy kisebb. Husa sárgás, igen finom, tömött, roppanós, de gyöngéd; leve elég bő, igen cukros, gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes fűszeres ízű. Faja nagyra soha sem nő, de annál edzettebb. Törpe fának különösen alkalmas. Még száraz homok talajban sem marad meddő.

78. **Kerti fehér pepin.** Október—november, hűvös helyen márcziusig is eltart. Elsörendü esemege, de becses háztartási gyümölcs. Nagy, néha csak közép nagy. Husa fehér vagy sárgásba játszó fehér, finom, csak kevésbé tömött, gyöngéd és porhanyó, leve bő, cukros, finom savanyval emelt, eléggé kellemes, noha kevésbé fűszeres ízű. Faja vig növesű, egészséges és igen edzett; elég korán és igen bőven termő, eléggé lombos, de kellőleg szellős, gömbalaku koronát alkotó. Alkalmas szálafának is, de nyeses alatt tartva egyéb alaku fának is. Nyirkos talaját kíván. Gyümölcsei jól állnak a fán. Termékenysége miatt ajánlatos.

*79. **Királyi kurtaszaru alma.** November—december, tovább is eltartható, de nem kívánatos, mert fonnyadni szokott, a mellett izéből is veszt. Elsörendü minden tekintetben. Közép nagy, de szokott nagyobb és kisebb is lenni. Husa sárgás, finom, tömött, porhanyó, csaknem roppanó, teljes éréskor mind-mind velősebb, leve elegendő, uagy szárazságban alig kielégítő, de igen cukros, üdítő savanyval emelt, igen kellemes fűszeres ízű. Faja mérsékelt növesű, igen edzett; korán s igen bőven termő, sűrű, lombos, gömbalaku koronát alkotó. Valamennyi almafaj közt legkésőbbben hajt és virágzik, így a kései fagyokat többnyire kikerüli p. a mi vidékünkön Törpe fának nem való, mert akár duocinra akár paradicsom almára ojtva diszlik ugyan, de igen rövid életű. Vadonezon, mint szálafa, mindentől jól diszlik s gyümölcsei is jól állják helyöket a fán. Erdemes a nagyban való szaporításra.

80. **Magyar rozmarin alma;** érés ideje januártól áprilissig, hűvös helyen ujig is eltart. Csaknem elsőrendü esemege és háztartási gyümölcs. Kicsiny, néha közép nagy.

Husa fehér vagy zöldesfehér, finom, igen tömött, roppanó, leve bő, cukros vagy igen cukros, finom savanyval emelt, igen kellemes, élénken illatos és fűszeres ízű. Fája vig növésű, egészséges, igen edzett, elég korán és a neki kedvező kőllően nyirkos és kötött talajban igen bőven termő. Szálas fának legalkalmasabb. Száraz talajban épen nem való. Trenesen születte.

*81. Londoni pepin. November-április. Elsőrendű esemege-, háztartási és piaczos gyümölcs. Középnagy, gyakran jóval nagyobb is. Husa sárgás, finom, tömött, porhanyó, leve elég bő, cukros, üdítő, finom savanyval emelt, kellemes fűszeres ízű. Fája mérsékelt növésű, de edzett, korán s bőven terem és még rendszeren is. Kisebb kertekbe, mint nagyra nem növő szálas fa, igen jól beillik. Doucinra ojtva jobban diszlik, mint vadonezon. E kellemes ízű, szép és nagy alma megérdemli a nagyban való szaporítást.

82. Mosolygó. Erdélyi és gyümölcse, mely nyár derekig is eltartható. Első rendű piaczos s háztartási gyümölcs. Kisded, de néha csaknem közép nagy. Husa sárgásfehér, vagy többször zöldes, elég finom, tömött, kemény és roppanó; leve elég bő, elég cukros, savanykás és eléggé fűszeres. Fája vig növésű, egészséges, igen edzett; elég korán és szerfelett bőven termő. A száraz, homokos talajt nem szereti, megynék legfelsőbb vidékein volna nagyban tenyészendő, de azért az alsóbb, melegebb és szárazabb vidékeken is hálás feladat lenne elszaporítani.

83. Nemes pepin. Novembertől tavaszig eltartható. Csaknem kitűnően elsőrendű esemege- és háztartási gyümölcs. Kisded, gyakran közép nagy. A pepin almák minden jó tulajdonságával felruházott ezen almafaj, fájára nézve is igen edzett és bőven terem. Alkalmos szálasfának, de a nyesést is igen jól tűri, tehát alakítható. Határozottan csak a felföldre való.

84. Nemes sóvári alma. Hazánkban nem egy, hanem többféle kiváló jó almafaj van sóvári alma név alatt elterjedve. Megyénkben Rozsnyó vidékén is ismeretes egy-egy sóvári faj alma. A fennebb jelzett faj alma azonban — melyről szólni akarunk, — Abaujvármegyében van elterjedve, s onnan ismertették meg a hírneves — de már elhunyt — német gyümölcsészszel Lucas-szal, ki annak „nemes sóvári alma” nevet adott, megkülönböztetendő — mint a hogy azt megérdemli, — minden más sóvári nevtől. (Megjegyzendő, hogy hazánk nem egy vidékén a daru-almát is sóvárinak nevezik.) Októbertől tavaszig tart, ez a kitűnően első rendű esemege-gyümölcs. Közép vagy jókora nagy. Husa hófehér, a bőr alatt pirosba játszó, finom és gyengéd, eleinte roppanós, teljes értékű velős és csaknem olvadó; leve bő, igen cukros, gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes, gyöngéd illatos és fűszeres ízű. Fája elég vig növésű és edzett; korán és bőven terem. Diszlik minden almaalanyon, a nyesést tűri.

85. Beregi sóvári. A fentebbitől különböző, de kitűnő almafaj, fájának rendes termékenysége, gyümölcseinek kiváló szépsége és jósága miatt megérdemelné, hogy nagyban termesszük a kellő nyirkossággal bíró talajú vidékeken. Minden almaalanyon tenyészik.

*86. Nyári szegfü alma. Julius—augusztus. Elsőrendű esemege-, háztartási- és piaczos gyümölcs. Nagysága változó s a körülmények szerint igen különböző. Husa sárgásfehér, eléggé bő levű, cukros, üdítő finom savanyval emelt, kellemes zamatu. Tulért korában lisztes, izetlen. Fája vig növésű, igen edzett, de korai és rendkívül bő termése miatt nagy fával alig nevelhető. Helyben nem válogat.

*87. Oberdiek galambkája. December—február. Elsőrendű esemege-, háztartási- és piaczos alma. Közép nagy néha kisebb. Husa fehér, finom, tömött, roppanó, kellő érettségi fokán porhanyó; leve elég bő, igen cukros, kellemes savanykás, igen kedves fűszeres ízű. Könnyen száradó talajban azonban fűszerességét elveszti, de azért eléggé kellemes ízű marad — Fája mérsékelt növésű, eléggé edzett, korán s bőven termő, duocinen szebben tenyészik mint vadonezon, ez utóbbin korona magasságban kell ojtani, ha szálasfát akarunk belőle nevelni. — A kései fagyokkal jól daczol.

*88. Őszi esikos kalvil. Október—december. Elsőrendű esemege- és háztartási gyümölcs. Rendszerint jókora nagy. Husa zöldes vagy sárgás fehér, finom, porhanyó; leve bő vagy elegendő, cukros, gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes, illatos és fűszeres ízű. Fája edzett; korán s bőven termő; diszlik mindenféle almaalanyon és a nyesést is tűri.

89. Papeleu ramburja. November—január. Elsőrendű esemege- és piaczos gyümölcs. Nagy vagy igen nagy. Husa sárgásfehér, elég finom, kissé laza, porhanyó, leve bő, cukros, finom savanyval emelt, igen kellemes, fűszeres ízű. Fája fiatalon igen buja növésű, később is egészséges és igen edzett, korán és szerfelett bőven termő. Diszlik mindenféle alanyon, szálasfának csakugy nevelhető, mint a hogy gulának idomítható. (Folytatjuk.)

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

956. sz. **Pályázati hirdetmény.**

A vezetésem alatti rimaszombati kir. törvényszék területén levő rimaszombati kir. bíróságnál üresedésbe jött bírósági végrehajtói állomásra, a n. m. k. igazságügyminiszterium folyó évi 2923/I. M. E. szám alatti engedélyezése folytán pályázat nyitattik. Felhívtnak a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat folyó évi október hó 19-ikéig ezen kir. törvényszéki elnökségnél nyújtsák be; a későbbben beérkező folyamodványok figyelembe vételét nem fogják.

Rimaszombat, 1886. évi szeptember hó 6-án.

Fornét, kir. tszéki elnök.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Árlejtési hirdetmény.

918. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék elhelyezésére szolgáló épület folyosóinak, továbbá a rimaszombati kir. járásbíró és a rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati börtönök helyiségeinek 1887-ik évi világitásához szükségelt mintegy 210 kilogramm kőolaj szállításának biztosítására, a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában tartandó árlejtés határnapjául folyó évi szeptember hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája tűzetik ki,

melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek addig is a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában megtekinthetők, ugyanott az árlejtés napjáig, 50 kros bélyegiven irt ajánlatok is elfogadtnak.

Rimaszombat, 1886. augusztus 21.

Fornét, kir. tszéki elnök.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Árlejtési hirdetmény.

917. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, a rimaszombati kir. járásbíró, a kir. ügyészség hivatalos helyiségei és a fogház fűtéséhez az 1887-ik évben szükségelt mintegy 315 köbméter cser vagy bükk hasábos tűzi fának árlejtés utján beszerzésére határidőül folyó évi szeptember hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája tűzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában — hol az árlejtés fog megtartani — meghívtnak. A szerződési feltételek ugyanott addig is megtekinthetők. Rimaszombat, 1886. augusztus 21.

Török, kir. tszéki elnök.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1886. szeptember 11-én tartott hetivásár alkalmával a gabonaművek és kapásnövények következőleg jegyeztették: mészánként keletlitenként:

Buza	7.70—8.20	6.50—7.00
Feles		
Rozs	5.60—6.00	5.20—5.50
Arpa	5.40—6.00	4.50—
Zab	5.20—0.00	2.50—2.70
Kukorica	7.50—8.00	5.20—

Felelős szerkesztő: **RÁBELY MIKLÓS.**

Magán-hirdetések.

Tanulóul
alólirott vaskereskedésében
egy jó családból való 13—14 éves
vidéki ifju azonnal felvétetik.

Rimaszombat, 1886. aug. 28.

3—*

Stolcz Márton.

1246. sz. **Pályázat.**

Szab. Rimaszombat r. t. városánál halálozás folytán megürült szülésznői állás betölthetése végett ezennel pályázat nyitattik. — Felhívtnak mindazok, kik ezen 40 frt készpénz fizetéssel díjazott állást elnyerni ohajtják, ez iránti okmányaikkal ellátott kérvényeiket szab. Rimaszombat r. t. város tanácsához czimezve folyó évi október hó 1-éig adják be.

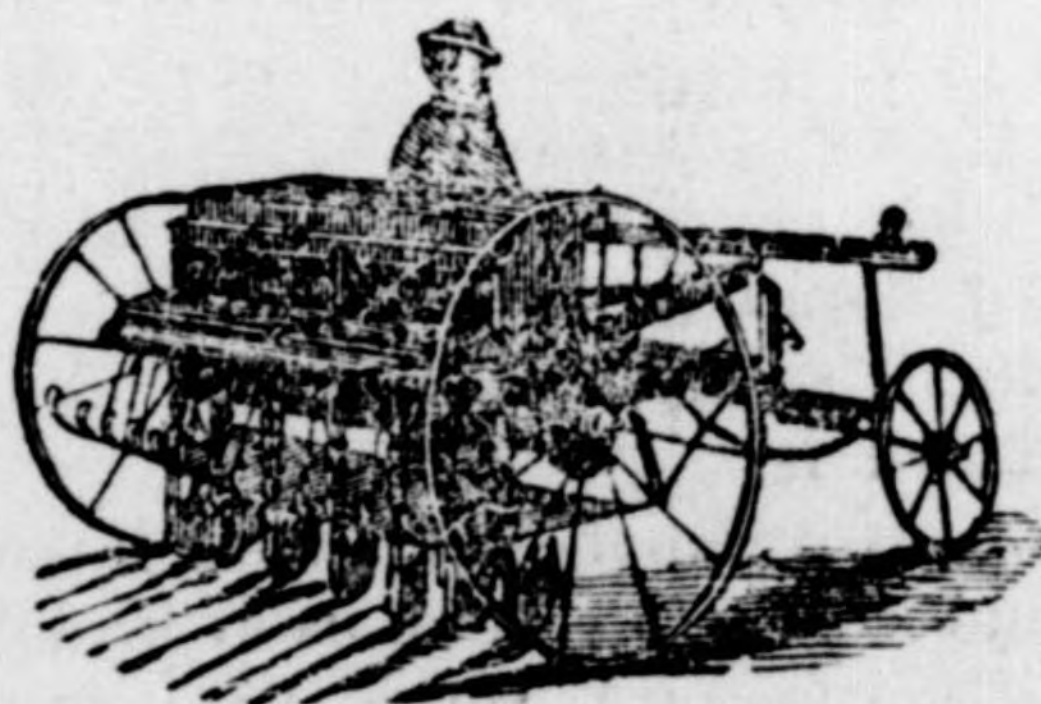
Kelt szab. Rimaszombat város rend. tanácsának 1886. évi szeptember hó 8-án tartott üléséből.

Szabó György, pmester.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődeje KASSÁN, Eperjesi-ut 6. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legjobb tapasztalatok szemmel tartásával, ezélszerűen s gondosan gyártott, jó hírnevű gépeit, nevezetesen:

Sorvető-gépeket,
Szórvetető-gépeket, ekéket, boronákat,
Hengereket, lókapákat,
Tengerszőlőket,
Borsajtókat, szőlőzúzókát, továbbá mindenemű
Szivattyukat,
Gőzgépeket és gőzkazánokat,
Szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban, bizományi raktárt pedig:

4—5

STOLCZ MÁRTON urnál Rimaszombatban.

Gyártmányaink képes árjegyzékét b. kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Hirdetmény.

A feledi részvényes társulat — magtári épülete — folyó évi szeptember hó 22-én a délelőtti órákban, többetigérés utján, örök áron el fog adatni.

Az árverés feltételei alólirott nál Feleden bővebben megtudhatók.

Feled, 1886. augusztus 31. 2—3

LENKEY JÁNOS, társ. jegyző.

Hirdetmény.

180. sz. — Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. 60. t. cz. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíró 859. sz. végzése által ismeretlen tartózkodásu **Bachstein Herman** ellen **Czibur Gusztáv és neje** részére 296 frt 85 kr. követelés végett elrendelt kielégítési végrehajtás folytán bíróilag lefoglalt, s 525 frt-ra becsült a feledi 58. sztkvben 1. sorsz. 72. hrsz., 5. sorsz. 367. hrsz. a. jegyzett szerzési jogból álló ingatlanok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszínén, vagyis Feled községében leendő eszközésére határidőül 1886. évi szeptember hó 15-ik napjának délelőtti 10 órája kitűzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghívtnak: hogy az érdeklött ingatlanok emez árverésen, az 1881. 60. t. cz. 151. §-a szerint, szükség esetében becsáron alól is eladatni fognak

Kelt Rimaszombaton, 1886. évi augusztus hó 31. napján.

Perecz József, kiküldött végrehajtó.

Magyarország leghíresebb s legszén-savdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve, a legkellemesebb üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitűnő segélyt ad; tüdő-, hörgbántalmaknál, hugycsőhólyag hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitűnő gyógyszer képez, - mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvizbérletnél Nyiregyházán; s kapható jelesb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Haszonbérlet.

A Pusztamikóházi határban levő tagosított 325 holdat tevő birtok, mely a rimaszombati vasut-állomástól öt negyed órára van, 1887. évi ápril hó 1-től bérbe kiadó. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos **Bánhid Istvánné Kun-Félegyházán és Samarjay János** Pusztamikóházi.

2—3